

OBSAH 2000

Obsah.....	
Úvodní slovo.....	
Poslání, cíle a cílové skupiny sdružení	
Historie sdružení.....	
Orgány sdružení.....	
Přehled projektů realizovaných sdružením.....	
Zaměstnanci.....	
Popis činnosti jednotlivých projektů.....	
Projekt LATA.....	
Projekt Pět P.....	
Projekt Dobrovolnická agentura.....	
Projekt Prevence.....	
Projekt Streetwork.....	
Projekt Informační centrum Děti ulice.....	
Projekt Povodeň.....	
Další aktivity sdružení	
<i>Záměry organizace pro příští rok.....</i>	
<i>Finanční zpráva .....</i>	
Poděkování.....	

ÚVODNÍ SLOVO

POSLÁNÍ, CÍLE A CÍLOVÉ SKUPINY SDRUŽENÍ

Poslání sdružení

- posilujeme soběstačnost lidí,
- nabízíme možnost seberealizace a uplatnění formou dobrovolnických aktivit,
- vyhledáváme a přibližujeme ty, kteří potřebují pomoc k těm, kteří jsou ochotni ji poskytnout,
- naše úsilí směřuje k obnově a posílení dobročinnosti a vzájemné pomoci.

Cílové skupiny

- děti a mládež ohrožené negativními sociálními jevy (děti a mládež ze sociálně znevýhodněných rodin, děti a mládež ohrožená rizikovými faktory, které vedou k výchovným problémům, pasivitě a nezájmu, nudě, osamělosti, k nepochopení ze strany okolí, ke konfliktu se zákonem, s dospělými, k problémům ve škole aj.),
- dobrovolníci a zájemci o dobrovolnictví (tj. dobrovolná účast na řešení problémů, poskytování pomoci nebo služeb aj.), organizace které pracují nebo mají zájem o spolupráci s dobrovolníky.

Cíle organizace

- se soustředí na sociální, psychologickou, morální, hmotnou, právní, zdravotní a jinou podporu lidí, především dětí a mládeže, kteří se ocitli v nouzi nebo jsou jiným způsobem vystaveni riziku. Za tímto účelem Ratolest Brno poskytuje služby sociální pomoci, zřizuje a provozuje příslušná zařízení a vyvíjí poradenskou, publikační a jinou činnost.
- směřují také k obnově, podpoře a rozvoji dobrovolnictví a dobrovolníků. Ratolest Brno realizuje vlastní projekty a vytváří prostor a zázemí pro šíření myšlenky dobrovolnictví.

HISTORIE SDRUŽENÍ

Občanské sdružení RATOLEST BRNO je neziskovou organizací, jejímž posláním je především pomoc dětem a mladým lidem, kteří se ocitli v nepříznivé životní situaci. Dále umožňuje lidem vlastní seberealizaci formou dobrovolnické činnosti. Sdružení vzniklo v září roku 1995 jako LATA BRNO, přejmenováno bylo v dubnu roku 1999.

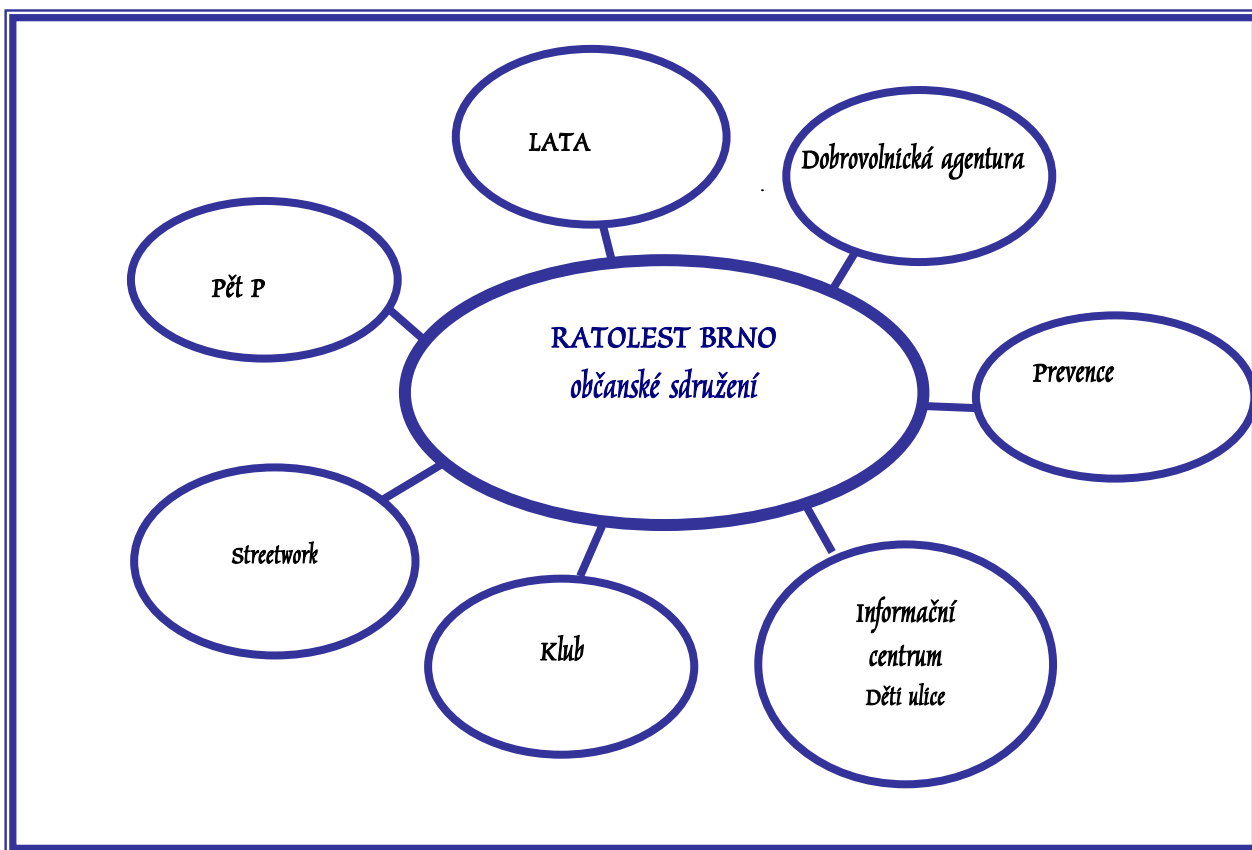
Občanské sdružení LATA BRNO bylo založeno v září roku 1995. Svým vznikem reagovalo na existující problémy mládeže ve městě Brně. Ideou sdružení bylo nabídnout alternativu, která by vhodně doplnila stávající formy práce s mládeží. Usilovalo především o pomoc mladým lidem, kteří mají neurovnané vztahy v rodině, problémy ve škole, projevují sklony k trestné činnosti, konzumaci drog, alkoholu a podobně. Brněnská LATA navázala na zkušenost občanského sdružení LATA Praha.

V průběhu pětileté existence občanského sdružení RATOLEST BRNO jsme na základě získaných zkušeností postupně rozšiřovali svoji působnost o další projekty. V roce 1997 jsme poskytli zázemí Sri Kumarovi Vishwanathanovi, který začal pracovat v Ostravě převážně s romskými rodinami postiženými povodněmi. V roce 1999 jsme vybudovali Informační centrum Děti ulice usilující o vytvoření součinnosti a určité formy vzájemné spolupráce organizací, jejichž cílovou skupinou jsou děti na ulicích. Ve snaze poskytovat komplexnější péči jsme se na začátku roku 1999 rozhodli připojit k organizacím realizujícím projekt Pět P, jehož cílovou skupinou jsou děti od 6 do 15 let.

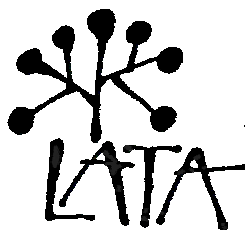
V roce 1998 jsme pro zájemce o sociální práci metodou streetwork – sociální asistence zahájili vzdělávací program "Příprava streetworkerů". Ten byl ukončen II. ročníkem v červnu roku 2000. Metodu terénní sociální práce jsme však začali od roku 2000 sami praktikovat. Od září tohoto roku v našem občanském sdružení začali s dětmi a mládeží pracovat streetworkeri. Od září 2000 jsme začali ve spolupráci se ZŠ Vejrostova v Brně Bystřici realizovat program primární prevence. Jedná se o další projekt jehož činnost zajišťují školení dobrovolníci.

V červnu roku 2000 jsme začali realizovat projekt Dobrovolnické agentury a oficiálně jsme v rámci Ratolesti Brno ustavili **Dobrovolnické centrum**, které zastřešuje naše dobrovolnické projekty: LATA, Pět P, Prevence a Dobrovolnická agentura. Další samostatnou oblastí našeho působení jsou **nízkoprahové aktivity** realizované převážně našimi streetworkery.

PŘEHLED PROJEKTŮ REALIZOVANÝCH
OBČANSKÝM SDRUŽENÍM RATOLEST BRNO

POPIS ČINNOSTI JEDNOTLIVÝCH PROJEKTŮ

PROJEKT LATA

Koordinátor: Vítězslav Čadra

Poslání projektu

Každý mladý člověk si ve světě hledá místo, kde by se mohl uplatnit a být spokojený. Mnoho z nich však takovou příležitost nedostane nebo se dostanou na cestou problémů a konfliktů, z níž je návrat obtížný, bez cizí pomoci mnohdy takřka nemožný.

Projekt LATA a lidé kolem něj se snaží být těmto mladým lidem nablízku a přátelsky jim nabízet pomoc, kterou by od svého okolí nedostali, nebo nemohli přijmout. Naší snahou je pomoci mladým lidem začlenit se bez konfliktů do života společnosti.

Způsob práce

Vycházíme z předpokladu, že nejpřijatelnější autoritou pro mladého člověka je jiný mladý člověk – v našem případě supervidovaný dobrovolník. Ten mu může poskytnout kamarádství a doprovod v rizikových životních situacích, kdy se z nějakého důvodu nechce obrátit na dospělého člověka. Základem projektu je tedy individuální práce založená na vztahu klient - dobrovolník, příležitostně vhodně doplněná skupinovými aktivitami.

Dobrovolník

Našimi dobrovolníky jsou většinou vysokoškolští studenti především humanitních směrů, studenti vyšších odborných škol a posledních ročníků gymnázií, méně často také lidé zaměstnaní. Dobrovolníci s klienty pracují během celého roku. Dobrovolník se pravidelně na 2 – 3 hodiny týdně schází s klientem po dobu nejméně půl roku. Podle zájmu spolu tráví čas zábavou, rozhovorem, pěstováním společných koníčků apod. dle vlastního zájmu.

Před vlastní prací dobrovolníka s klientem absolvuje každý dobrovolník víkendové školení, kde se na vlastní práci připravuje. Všichni dobrovolníci zapojení do projektu se účastní pravidelných skupinových supervizí s koordinátorem projektu, supervizorem - psychologem a dalšími dobrovolníky projektu.

Klient

Naší cílovou skupinou jsou všichni chlapci a dívky ve věku 15 - 22 let, kteří se dopustili trestného činu; jsou v trestním řízení, nebo ve vazbě; jsou v situaci, kdy nebezpečí spáchání trestného činu hrozí; byli již soudně potrestáni a hledají způsob, jak se s touto skutečností vyrovnat a vrátit se zpět do běžného způsobu života; mají obtíže při zvládnání školních nebo pracovních povinností; mají problematický kontakt s vrstevníky; jsou fyzicky nebo psychicky týráni.

Statistické informace

Do projektu LATA bylo v roce 2000 zapojeno 34 dobrovolníků, kteří pracovali s celkem 24 klienty. Celkem bylo v rámci projektu kontaktováno více než 30 klientů

Nejčastější problémy klientů jsou:

- krádeže
- výchovné problémy ve škole
- příslušnost k partě, která budí obavy
- psychické a fyzické týrání.

Fotka z činnosti projektu LATA

logo

PROJEKT PĚT P

Koordinátorka: Marie Kriegelová

Poslání projektu

Projekt Pět P - Přátelství, Podpora, Prevence, Péče, Pomoc - je českou variantou programu Big Brothers Big sisters (BBBS), který vznikl ve Spojených státech a odtud se rozšířil do dalších zemí světa. Národním garantem v České republice je o.s. HESTIA - NDC, jenž ve spolupráci s mezinárodními i národními regionálními partnery vytváří metodiku programu Pět P a koordinuje činnost jednotlivých regionálních center programu.

Cílem projektu je pomoc dětem ve věku 6 - 15 let, které ještě nepatří do odborné profesionální péče, které však žijí s nějakým sociálním nebo zdravotním problémem.

Způsob realizace

Projekt Pět P je preventivní volnočasový projekt postavený na principu kamarádského vztahu mezi dítětem a dospělým dobrovolníkem. Pravidelné schůzky napomáhají dítěti překonat složité životní podmínky, zvýšit sebedůvěru, naučit se komunikovat. Vztah s dobrovolníkem je pro děti často jediným rovnocenným přátelským vztahem. Schůzky však v žádném případě nenahrazují odbornou péči a dobrovolníci se nesnaží nahradit dětem rodiče nebo jiné vztahy.

Individuální schůzky klientů s dobrovolníky jsme se snažili obohatit o společné akce - jarní a podzimní výlet, letní tábor, vánoční besídku. Akce se zaměřily na zlepšení komunikace mezi dětmi a spolupracujícími dobrovolníky, poznání nového prostředí. Zároveň umožňují koordinátorovi kontrolu fungování jednotlivých dvojic.

Dobrovolník

Dobrovolníci projektu Pět P byli zpravidla studenti humanitních oborů vysokých a vyšších odborných škol. Také studenti jiných oborů nejsou výjimkou. Dobrovolník se schází s dětským klientem jednou týdně na 2-3 hodiny po dobu nejméně jednoho roku. Náplní schůzek jsou aktivity, na kterých se oba dva dohodnou: povídají si, chodí spolu na procházky,

aktivně sportují, navštěvují kulturní akce apod. Důležité je, aby měly vzájemné schůzky přínos jak pro klienta tak i pro dobrovolníka.

Před samotným zapojením do projektu procházejí dobrovolníci vstupním výběrem a víkendovým výcvikem, který se zaměřuje na sebepoznávání, získávání dovedností pro práci s dítětem, komunikačních dovedností, poznávání případných těžkostí, které mohou nastat během schůzek. Výcvik probíhá pod dohledem koordinátora a supervizora. O své zkušenosti se s novými dobrovolníky dělí již dříve zapojení dobrovolníci.

Supervize zajišťují odborný dohled nad dobrovolníky a pomáhají řešit případné obtíže vzniklé během schůzek. Dobrovolníci také získávají od ostatních dobrovolníků inspiraci pro další schůzky.

Klient

Klientem tohoto projektu může být dítě ve věku 6 - 15 let, které je sociálně nebo jinak ohroženo či znevýhodněno. Vycházíme přitom z myšlenky, že na základě vytvořené individuální vazby mezi dítětem a dobrovolníkem může dítě překonat složité období, naučit se lépe komunikovat, být samostatnější. Věříme, že takovýto vztah má na dítě silnější formativní účinky, než působení širšího kolektivu.

První klienti byli získáváni prostřednictvím sociálních kurátorů OPD (Orgánu péče o dítě) úřadů městských částí. Postupně jsme kontaktovali také pedagogicko psychologické poradny a poradny pro rodinu. Spolupracujeme také přímo se základními školami a skupinou školních psychologů. Na základě propagace u široké veřejnosti a díky informovanosti učitelů ve školách se nás již kontaktují rovněž samotní rodiče.

Statistické informace

Během roku 2000 bylo zapojeno do projektu Pět P 29 vyškolených dobrovolníků, kteří se scházeli s 19 klienty.

PROJEKT DOBROVOLNICKÁ AGENTURA

Koordinátorka: Bc. Gabriela Čechová

Poslání projektu

Posláním naší Dobrovolnické agentury je snaha o podporu dobrovolnického hnutí a jeho rozvoj především ve městě Brně a jeho okolí. Rádi bychom přispěli k obnově prestiže dobrovolné obecně prospěšné práce. Chceme dát možnost lidem realizovat své dobré nápady a představy, pomáhat ve volném čase potřebným lidem a realizovat duchaplné cíle a představy. Široké veřejnosti chceme představovat dobrovolníky jako aktivní lidi trávící svůj volný čas atraktivní a přínosnou činností. Rádi bychom pomohli rozvinout přirozenou lidskou potřebu pomáhat ostatním, zvláště těm, kteří se z různých důvodů nacházejí v obtížné situaci a nemohou si pomoci sami. Dobrovolnická agentura především zprostředkovává kontakt mezi těmi, kteří mají zájem o dobrovolnickou práci a těmi, kteří tuto práci využívají a potřebují ji.

Realizace projektu

Tento projekt jsme začali realizovat v červnu roku 2000. Nutno podotknout, že v mnohém jsme navazovali na předchozí zkušenosti s dobrovolnickými projekty, které již delší dobu provozujeme. Cílem naší dobrovolnické agentury jsou především:

Školení a vzdělávací programy

Ve dnech 9. – 11. 9. 2000 byla koordinátorka Dobrovolnického centra Ratolesti Brno na stáži v Národním dobrovolnickém centru Hestia. Seznamovala se tam se způsobem řízení agenturní činnosti a celkovou organizací projektu. Získali jsme tak cenné informace, podněty a materiály pro naši vlastní činnost.

V říjnu 3. – 5. 11. 2000 se uskutečnilo školení dobrovolníků programu LATA, který realizuje taktéž Ratolest Brno. Formou psychosociálních her, nácviku rolí, teoretické přípravy, muzikoterapie, arteterapie, ale také během společné přípravy jídel a při vzájemných neformálních diskusích se tu vytvářel tým nové supervizní skupiny dobrovolníků, kteří začali pracovat s mládeží ve věku od 15 do cca. 22 let, která má problém s vrstevnickou skupinou, má výchovné či rodinné problémy, pochází ze sociálně slabších nebo rozvrácených rodin, má za sebou konflikty se zákonem. Výcvik je měl připravit na kontakt a vlastní práci s klientem,

měl je k této práci motivovat, ale hlavně vytvořit skupinu lidí, kteří se budou vzájemně rádi setkávat a pomáhat klientům i sobě navzájem, což se nám, podle skutečné činnosti dobrovolníků opravdu podařilo.

V prosinci jsme zahájili nábor dobrovolníků pro Hospic v Rajhradě. 18. 12. 2000 jsme zorganizovali přednášku o Hospici na Evangelická akademie. Následovala kampaň oslovující prostřednictvím letáků širokou skupinu potenciálních zájemců o dobrovolnictví.

IX. mezinárodní konference Volonteuropa

Na podzim 13. – 16. 10. 2000 se v Praze konala IX. mezinárodní konference Volonteuropa. Zúčastnili se jí tři zástupci Ratolesti Brno. Také zde jsme získali mnoho podnětů pro práci s dobrovolníky, ale především jsme měli možnost seznámit se se zástupci organizací pracujících s dobrovolníky v České republice i mimo ní. S některými jsme dosud v kontaktu.

Průběžné aktivity Dobrovolnického centra

V průběhu působení tohoto grantu jsme vytvářeli podklady především pro činnost dobrovolnické agentury, tedy služby zprostředkovávající dobrovolníkům možnost seberealizace v organizaci a organizacím zajišťujícím pomoc dobrovolníků. Čerpáme zde především z vlastních zkušeností s prací s dobrovolníky (projekty LATA, Pět P a Prevence), ze znalostí potřeb dobrovolníků a požadavků na organizaci. Na základě materiálů poskytnutých Hestií jsme vytvářeli vlastní formuláře sloužící k tvorbě databáze organizací i dobrovolníků. Vytvořili jsme také nové materiály pro prezentaci.

Dále se snažíme shromažďovat literaturu a jiné publikace týkající se dobrovolnictví. Informace o dobrovolnictví poskytujeme také jiným organizacím, médiím, vyučujícím a studentům vyšších odborných škol, VŠ atd. V roce 2001 se snažíme propagovat dobrovolnictví a jeho význam v rámci Mezinárodního roku dobrovolnictví. Účastníme se akcí organizovaných jinými organizacemi a sami iniciujeme setkání. Zapojujeme se do programů vzdělávajících naše pracovníky i dobrovolníky.

Spolupracujeme s dobrovolnickými centry sdruženými okolo Národního dobrovolnického centra Hestia. Zajímáme se o možnosti dalšího využití dobrovolnické myšlenky.

Hodnocení, úspěchy a neúspěchy

Během doby trvání projektu využilo služeb dobrovolnické agentury přes 35 dobrovolníků, kteří jsou zapojeni do aktivit neziskových organizací, se kterými spolupracujeme. S těmito dobrovolníky jsme stále v kontaktu. Spolupráce s dobrovolníky probíhá vcelku bez problémů. Poněkud problematičtější je spolupráce s organizacemi, a sice na formální úrovni. Stává se nám tak, že na základě domluvy umístíme dobrovolníka v organizaci, která nám nevyplnila dotazník a není tak formálně registrovaná v naší databázi. (Má však vytvořené podmínky pro spolupráci s dobrovolníky.)

Dále disponujeme databází asi 70 dobrovolníků, kteří s námi spolupracují na jednorázových akcích (viz. např. Pomozte dětem). Tato spolupráce se nám již tradičně osvědčuje, jelikož jednorázové akce dobrovolníky dlouhodobě nezatěžují a obvykle bývají svým charakterem pro dobrovolníky atraktivní. Jedná se někdy o lidi, kteří jsou jinak časově zaneprázdnění nebo se jako dobrovolníci realizují někde jinde.

Co se týče organizace a spolupráce na realizaci seminářů a výcvikových setkání, úročíme zde zkušenosti z jiných dobrovolnických projektů, které Ratolest Brno od svého vzniku, tedy přes pět let, realizuje. V této oblasti máme co nabídnout. Od účastníků a organizátorů výcviků získáváme cenné zpětné vazby a podněty, které se snažíme využít k dalšímu zkvalitnění naší práce. Získáváme tak my i organizace, se kterými se o své zkušenosti a další informace dělíme. V první polovině doby trvání projektu jsme se na tuto činnost převážně připravovali. V současné době jsme stále častěji zváni jako lektori na podobné vzdělávacích programy (viz. Kalendář aktivit Ratolesti Brno).

PROJEKT PREVENCE

Koordinátorka: Bc. Helena Kalasová

Poslání projektu

Cílovou skupinou primární prevence jsou děti ve věku 10 až 15 let. Program primární prevence sociálně patologických jevů má za cíl předcházet problémům dětí a mladých lidí.

Zaměřuje se především na výchovu dětí a mladých lidí v oblasti sociálních a komunikačních dovedností a na různá úskalí jejich psychického vývoje. Prostřednictvím jednotlivých technik se snažíme ovlivňovat názory a postoje dětí k různým sociálním jevům a situacím, které by mohly ohrozit jejich přirozený vývoj.

Způsob práce

Projekt je realizován formou jednorázových akcí - tematických besed pro žáky základních škol na základě požadavků školy. Druhou částí jsou dlouhodobé programy práce s dětmi – tzv. peer (vrstevnické) programy. Nově nabyté zkušenosti a dovednosti jim pomáhají překonávat nesnáze dospívání a pomáhají při orientaci při řešení problémů se kterými se musí při svém zrání a dospívání potýkat.

Samotná realizace započala na začátku školního roku - v září 2000. V září proběhl konkurz na lektory primární prevence a poté také jejich školení. Lektory jsou dobrovolníci z vysokých škol, především humanitního zaměření.

V říjnu jsme navázali spolupráci se základní školou Vejrostova v Brně-Bystřici. Program preventivních aktivit jsme chtěli plně přizpůsobit potřebám dané školy. Z toho důvodu jsme kontaktovali školního psychologa, který na této škole působí a ve spolupráci s ním připravili speciální besedy pro žáky 5. a 6. tříd na základě šetření problémů, které se objevují u dětí navštěvujících tuto školu.

Na tyto besedy chceme od nového roku navázat dlouhodobější prací s dětmi a to prostřednictvím peer programů.

Setkání s dětmi jsou koncipována tak, že největší důraz je kladen na interaktivní formu komunikace. Velký prostor je věnován především diskusi, prožitkovým a sebepoznávacím technikám. To umožní dětem na jedné straně naučit se vytvářet a prosazovat svůj názor, respektovat názory jiných a díky sebepoznávacím prožitkovým technikám se mohou dozvědět něco o sobě, ale i o ostatních, což může rozvinout či vylepšit vztahy mezi nimi navzájem, ale i s okolím (rodiči a dalšími lidmi se kterými přichází dítě do kontaktu).

Statistické informace

Do projektu se zapojili čtyři dobrovolníci jako lektori primární prevence. V prosinci proběhlo celkem 6 tematických besed v 5. a 6. třídách (viz kalendář aktivit o.s. Ratolest Brno v průběhu roku 2000) na základní škole Vejrostova v Brně-Bystřci. Besed se zúčastnilo celkem 170 dětí ze šesti tříd.

PROJEKT STREETWORK

Koordinátorka projektu: Bc. Gabriela Čechová

E-mail: prevence@ratolest.cz

Poslání projektu

Kurz Příprava streetworkerů

V roce 2000 pokračoval II. ročník projektu Příprava Streetworkerů, který byl zahájen v říjnu 1999. Účastníci kurzu absolvovali teoretickou přípravu pro práci streetworkera – sociálního asistenta – z oblasti sociální práce, sociokomunikačních dovedností, základů trestního práva, sociální patologie, psychohygieny a první pomoci.

Během druhého semestru si účastníci osvojili základy projektování. Závěrečnou práci prokázali schopnost zmapovat sociální instituce ve zvolené lokalitě, identifikovat cílovou skupinu klientů, jejich potřeby, možnosti a metody intervence a vypracovat základní ekonomickou rozvahu projektu.

Projekt Streetwork

Projekt je zaměřen na cílovou skupinu dětí a mládeže ve věku 6-22 let. Tato skupina je neorganizovaná, spíše pasivní, z různých důvodů nevyužívá možností aktivního trávení volného času. Také je více náchylná ke vzniku a rozvoji patologických vzorců chování.

Naší snahou je oslovení a získání zájmu cílové skupiny. Snažíme se identifikovat její potřeby, motivovat a podporovat její vlastní iniciativy a aktivní participaci na realizaci projektu.

Způsob práce

Vzhledem k termínu obdržení dotace byla realizace projektu možná až od 1. 9. 2000, kdy čtyři streetworkeré zahájili svou činnost. Tři streetworkeré jsou absolventi ročního kurzu "Příprava streetworkerů". Místem jejich působiště jsou městské části Brno – Střed, Brno – Bystrc a Brno – Kohoutovice.

Prvním krokem terénní sociální práce na ulici je monitoring lokality, seznámení se s přirozeným prostředím klientů. Podařilo se nám kontaktovat klienty v jejich přirozeném prostředí, ale vzhledem ke krátké době našeho působení, se jedná především o krátkodobé kontakty. Podařilo se nám již také navázat na sebe jednotlivce i menší skupiny, se kterými máme trvalejší kontakt.

Klientům nabízíme sociální asistenci a průvodcovství, pomoc při řešení problémů, zprostředkování pomoci klientům v jiných institucích. Dále nabízíme volnočasové aktivity.

Doba realizace projektu, tzn. čtyři měsíce je příliš krátká.

Akce projektu

Navázali jsme kontakt s dalšími institucemi. Kontaktovali jsme Státní a Městskou policii, Armádu Spásy, CESOP, Drom, Sdružení Podané ruce, Prevcentrum Blansko, Zlatou zastávku v Adamově. S těmito organizacemi spolupracujeme také při tvorbě programu a řešení problémů klientů.

V prosinci jsme se podíleli na přípravě a realizaci akce BUBNOVÁNÍ projektu LATA v čajovně na Dominikánském náměstí.

Následně jsme realizovali vlastní akci (14. 12. 2000) STREET BONGO JAM v Brně – Bystrci v restauraci Na zahradě. Příprava a realizace samotné akce byly zaměřeny na navázání kontaktů s klienty. Klienti zde měli k dispozici africké bubny, na které hráli. Jako doprovodný program obou akcí byla výroba svíček ze včelího vosku, což bylo zvláště atraktivní v době před vánoce.

Statistické informace -doplňme

Školení a stáže

- 6. 9. 2000 Exkurze po zařízeních Armády Spásy
- 7. 9. 2000 Exkurze CESOP, Celní 3, Brno
- 10.-12.10. 2000 Stáž v Prevcentru Ulita Blansko
- 31. 10.2000 Setkání Streetworkerů – Blansko
- 20.-24.11. 2000 Stáž v Praze
  - Občanské sdružení Krok (Praha – Modřany)
  - nízkoprahový klub Garáž ve Starých Modřanech
  - sídliště Jižní město, streetworker Petr Syrový – „Bouda“
  - Misijní středisko na Barandově – nízkoprahový klub
  - Městské centrum sociálních služeb a prevence – setkání pražských streetworkerů s kurátory

PROJEKT INFORMAČNÍ CENTRUM DĚTI ULICE

Koordinátorka: Bedřiška Rousová
E-mail: informacni.centrum@ratolest.cz

Poslání projektu

Projekt Informačního centra (dále jen IC) byl součástí dvouletého programu "Děti ulice - Děti na ulici"(1999- 2000). Tento program byl realizován za podpory Nadace Open Society Fund Praha a King Baudouin Foundation a jeho úkolem bylo zviditelnit a zpřehlednit problematiku dětí na ulici a podpořit nestátní organizace, které s těmito dětmi pracují. Program "Děti ulice - Děti na ulici" obsahoval další dvě významné části: grantový program (v jeho rámci bylo finančně podpořeno osm projektů, převážně komunitní a nízkoprahová centra) a tvorbu vzdělávání pro terénní sociální pracovníky.

Způsob práce

Cílem IC bylo vytvořit informační zázemí především pro neziskové organizace pracující přímo s dětmi na ulici, podporovat jejich komunikaci a výměnu informací. IC zvalo organizace ke společným diskusím o této problematice a ke vzájemnému předávání si informací.

IC provozuje knihovnu, zpracovává informační databázi českých a zahraničních organizací, poskytuje informační služby, publikuje, podílí se na organizaci pracovních setkání streetworkerů, spolupracuje se zahraničními partnery.

Informační centrum má celorepublikovou působnost. Je určeno všem nestátním i státním organizacím, odborníkům, studentům, novinářům a ostatním, kteří se zajímají o problematiku dětí na ulici.

Knihovna

V knihovně IC shromažďujeme domácí i zahraniční odbornou literaturu vztahující se k problematice dětí žijících na ulici. V současnosti obsahuje knihovna přes dvě stě titulů. Základ knihovny je sestaven podle požadavků neziskových organizací zahrnutých v databázi. Jedná se především o témata práce s dětmi a jejich rodinami, skupinovou práci s mládeží, komunitní práci, práci s dětmi na ulici, romskou problematiku, vedení dobrovolníků, psychologii, sociální a speciální pedagogiku, psychopatologii, zneužívané děti, dětská práva, prevenci drogových a jiných závislostí, řízení neziskových organizací, public relations, komunikaci apod.

Dále v knihovně najdete periodika, výroční zprávy, výzkumné zprávy, diplomové práce, brožury, letáky, adresáře ...

Knihovnu využívají převážně studenti a pedagogové brněnské vyšší odborné školy sociálně právní a vysokých škol (Pedagogická fakulta, Fakulta sociálních studií Masarykovi univerzity v Brně), streetworkeri a další zaměstnanci neziskových i státních organizací především z Brna a okolí. Od 1.11. 1999 do konce roku 2000 zaznamenala knihovna 332 výpůjček.

Informační databáze českých a zahraničních organizací

Na základě informací Nadace Open Society Fund Praha v rámci účasti na grantovém řízení Děti ulice-Děti na ulici vytvořilo informační centrum elektronickou databázi neziskových organizací pracujících přímo s dětmi na ulici. Dále IC poskytuje kontakty na domácí i zahraniční donorské organizace a další organizace zabývající se problematikou dětí na ulici.

Informační služba

IC odpovídalo na dotazy, které se týkaly práce s dětmi na ulici. V letošním roce poskytovalo především kontakty na organizace, které vůbec pracují s dětmi na ulici a konkrétní informace o nich, zprostředkovávalo kontakt mezi nimi, kontakty na odborníky zabývající se krizovou intervencí, informovalo o vzdělávacích programech pro streetworkery, o možnostech získávání finančních prostředků, zpracovalo seznam organizací poskytujících preventivní přednášky v Brně a okolí, radilo jak psát výroční zprávy, jak komunikovat s médií, atd.

Publikační a distribuční činnost

V roce 2000 vydalo IC aktualizovaný Informační leták programu Děti ulice - Děti na ulici a Adresář neziskových organizací pracujících s dětmi ulice. Podílelo se na distribuci dvou manuálů, které přeložila a vydala Nadace Open Society Fund Praha. Prvním titul má název: „Mladí lidé a užívání drog: manuál pro vytváření, používání a hodnocení vzdělávacích materiálů a aktivit“. Druhý titul se jmenuje „Děti ulice: manuál k projektům dětí ulice“.

Pracovní setkávání streetworkerů

Ve spolupráci s neziskovými organizacemi podpořenými v rámci programu Děti ulice - Děti na ulici pomáhalo IC organizovat pracovní setkání streetworkerů, terénních sociálních asistentů a pracovníků nízkoprahových zařízení, jejichž cílem bylo odstartovat pravidelná setkávání v rámci regionů, kde mají účastníci prostor k vzájemnému předávání zkušeností, k diskusím o problémech souvisejících s jejich prací, ke hledání forem dalšího vzdělávání apod.

V říjnu proběhlo ve spolupráci Prevcentra Ulita Blansko a Okresního úřadu Blansko "Setkání streetworkerů v Blansku". Setkání bylo pojato formou workshopů a diskusí. IC se

podílelo na výběru lektorů, rozeslání pozvánek, prezentaci v tisku, distribuci informačních materiálů.

V listopadu proběhla konference „Děti ulice - Děti na ulici“ v Praze, která oficiálně uzavřela program „Děti ulice – Děti na ulici“ v České republice. Konferenci tvořily dva bloky. V prvním bloku proběhla tisková konference, na které byly prezentovány podpořené projekty. Druhý blok tvořily přednášky například o práci na ulici s prostitutkami, s drogově závislými lidmi, s bezdomovci, a další.

Mezinárodní konference "Děti ulice - Děti na ulici" v Bratislavě

Koncem října se konala devátá mezinárodní konference "Děti ulice - Děti na ulici". Účastnili se jí zástupci zemí zapojených do programu, zástupci nadace King Baudouin Foundation, Open Society Fund, Child Hope a World Bank. Cílem konference bylo podělit se o zkušenosti z jednotlivých zemí a zhodnotit implementaci programu.

Statistika

Knihovna IC obsahuje 230 knižních titulů. Od otevření IC v listopadu 1999 do konce roku 2000 bylo uskutečněno 332 výpůjček. V informační databázi českých neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží na ulici je 42 organizací, byly vydány dvě publikace. IC se podílelo na organizaci pracovního setkání streetworkerů a konference programu „Děti ulice – děti na ulici“ v Praze a účastnilo se mezinárodní konference v Bratislavě (viz výše).

PROJEKT POVODĚŇ

koordinátor: Mgr.Sri Kumar Vishwanathan
E-mail: vzajemne_souziti@cmail.cz

Od roku 1997 realizovalo občanské sdružení Ratolest Brno projekt Povodeň, jehož původním záměrem byla pomoc při zlepšování bytové situace rodin po povodních. Projekt byl realizován v Ostravě. Později nabral projekt podobu komunitní práce a rozšířil svoji působnost. Nabízí obyvatelům ostravských lokalit Liščina a Zárubek pomoc při řešení otázek

bydlení, zaměstnání, sociální podpory atd. a snaží se je zapojit do péče o své okolí. Při práci s dětmi se zaměřuje na řešení školní docházky a nabídku volnočasových aktivit.

Vzhledem k organizačnímu zjednodušení projektu došlo ke konci března 2000 k jeho oficiálnímu převedení z občanského sdružení Ratolest Brno na občanské sdružení Vzájemné soužití, jehož sídlo je v Ostravě.

DALŠÍ AKTIVITY ORGANIZACE

"Pomozte dětem" je společný dlouhodobý projekt České televize a Nadace rozvoje občanské společnosti. Projekt oslovuje širokou veřejnost a získává prostřednictvím celonárodní sbírky každoročně finanční prostředky na pomoc ohroženým a znevýhodněným dětem a mládeži.

V termínu od 14-16.2000 jsme se zúčastnili na propagaci druhého ročníku tohoto projektu. Přes 70 dobrovolníků se podílelo na realizaci zábavné akce Ratolesti Brno v Shopping Parku Brno a poskytovalo informace o projektu v Hypermarketu TESCO. S naší pomocí přispěli dárci na kampaň "Pomozte dětem" částkou vyšší než 24000,- Kč.

"Cesta mráčkového dráčka" je projekt Nadace Josefa a Petry Vavrouškových. Prostřednictvím celostátní výtvarné soutěže se projekt snaží podchytit v dětech předškolního věku zájem o své okolí, o přírodu a dát jim možnost s tématem svobodně pracovat. Veškeré práce z této soutěže jsou vystavovány na prodejních výstavách v České republice i v zahraničí a finanční výtěžek je věnován na podporu projektu "Pomozte dětem". V konečné fázi tak prostřednictvím dospělých pomáhají děti dětem.

Během stálé prodejní výstavy, která byla v občanském sdružení Ratolest Brno instalována od 4. prosince 1999 do 31. 12. 2000 bylo prodáno 16 obrázků a na konto nadačního fondu Josefa a Petry Vavrouškových byl převeden výtěžek z jejich prodeje v hodnotě 1627,- Kč.

"IV. Květinový den" je projektem Ligy proti rakovině Praha. V rámci čtvrtého Květinového dne, který se konal 10. května 2000 přispěli dobrovolníci Ratolesti Brno k boji

proti rakovině prodejem 550 kytiček a distribucí stejného množství preventivních letáků, Ratolest Brno tak přispěla částkou kolem 13 000,-Kč.

KALENDÁŘ AKCÍ RATOLESTI BRNO V ROCE 2000

LEDEN	
12.-13.1	Pět P - účast na setkání zástupců Pěti P v Kroměříži
21.1.	Pět P - supervize
ÚNOR	
2.2.	Pět P - supervize
7.2.	Zasedání Rady o.s. Ratolest Brno
28.2.	Zasedání Revizní komise o.s. Ratolest Brno
BŘEZEN	
2.3.	Pět P - supervize
16.3.	Zasedání Valné hromady o.s. Ratolest Brno
24.3.	Pět P - přednáška studentům Fakulty sociálních studií MU
28.3.	1. OFFSPRING - neoficiální setkání příznivců Ratolesti Brno
29.3.	Pět P - supervize
DUBEN	
31.3. – 2.4.	LATA - školení zájemců o dobrovolnictví v projektu LATA, Švábenice na Hané
10.4.	LATA - supervize
11.4.	Pět P - přednáška studentům Filozofické fakulty MU
11.4.	Tisková konference POMOZTE DĚTEM
11.4	LATA - supervize
15.4. – 19.4.	POMOZTE DĚTEM v Shopping parku Brno
19.4.	LATA - supervize
27.4.	Pět P – supervize
KVĚTEN	
2.5.	LATA - supervize
9.5.	Pět P - natáčení prezentace projektu pro Český rozhlas
10.5.	Květinový den
13.5.	Pět P - výlet do Rudice u Jedovnice
22.5.	LATA - supervize
23.5.	LATA - supervize
24.5.	2. OFFSPRING – neoficiální setkání příznivců Ratolesti Brno
25.5.	Pět P – supervize
ČERVEN	
12.6.	LATA - supervize
13.6.	LATA - supervize
13.6.	Pět P - supervize
27.6.	Zasedání Rady o.s. Ratolest Brno
29.6.	Pět P - supervize
ČERVENEC	
17.7. – 27.7.	Pět P - tábor na Ohňové louce u obce Nejdek

SRPEN	
18.8. – 20.8.	LATA - pobytová akce v Dalešicích
ZÁŘÍ	
14.9.	5 LET RATOLESTI BRNO
6. 9. 2000	Streetwork - exkurze streetworkerů v Armádě Spásy
7. 9. 2000	Streetwork - exkurze streetworkerů - CESOP (Centrum sociální prevence)
ŘÍJEN	
10.10.	LATA - supervize
10.- 11.10.	Pět P - nábor dobrovolníků
10.-12.10. 2000	Streetwork - stáž v Prevcentru Blansko
13.10. – 16.10.	Účast na Mezinárodní konferenci o dobrovolnictví v Praze
20.-22.10.	Pět P - výcvik nových dobrovolníků ve Švábenicích
23.10.	LATA – nábor dobrovolníků
25.10.	Pět P - supervize
26.10.	LATA -supervize
26.-28.10.	IC Děti ulice - účast na deváté mezinárodní konferenci Street Children v Bratislavě
27.10.	LATA – nábor dobrovolníků
28.10.	Pět P - výlet s Muzeem romské kultury na hrad Helfštýn
31.10.	IC Děti ulice - Setkání streetworkerů v Blansku
říjen	IC Děti ulice - vydání Adresáře neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží na ulici
LISTOPAD	
3.11. – 5.11.	LATA - školení zájemců o dobrovolnictví v projektu LATA, Dědice u Vyškova
9.11.	LATA - supervize
13.11.	LATA - supervize
13.11.	Pět P - supervize
17.11.	Přednáška Bc. Voráčové (kurátorka pro mladistvé) - institucionální sociální práce, řešení sociálních patologií, atd.
23.11.	LATA - supervize
27.11.	IC Děti ulice - Závěrečná konference programu Děti ulice v Praze
30.11.	LATA - supervize
30.11.	Pět P - malování obrázků pro Muzeum romské kultury
17. 11.	Streetwork - účast streetworkerů v Boskovicích na akci „Bubnování“
20.-24.11.	Streetwork - stáž streetworkerů v Praze: <ul style="list-style-type: none"> • Občanské sdružení Krok (Praha – Modřany) • Nízkoprahový klub Garáž ve Starých Modřanech • sídliště Jižní město, streetworker Petr Syrový – „Bouda“ • Misijní středisko na Barandově – nízkoprahový klub • Městské centrum sociálních služeb a prevence – setkání pražských streetworkerů s kurátory
PROSINEC	
4.12.	Pět P - supervize
4.12.	Prevence - beseda na ZŠ Vejrostova
5.12.	Prevence - beseda na ZŠ Vejrostova

5.12.	Pět P - Mikuláš
7.12.	Pět P - Besídka
8.12.	Prevence - beseda na ZŠ Vejrostova
8.12.	Pět P - přednáška pro učitele pro 1.stupně na ZŠ Vejrostova
11.12.	Prevence - beseda na ZŠ Vejrostova
11.12.	LATA - supervize
12.12.	Prevence - beseda na ZŠ Vejrostova
13.12.	LATA - bubnování v čajovně na Dominikánském náměstí
14.12.	Streetwork– bubnování v restauraci Na zahradě
14.12.	LATA - supervize
15.12.	Prevence - beseda na ZŠ Vejrostova
18.12.	Pět P - přednáška pro učitele 2.stupně na ZŠ Vejrostova
21.12.	LATA - supervize

ZÁMĚRY ORGANIZACE PRO PŘÍŠTÍ ROK -změnit název podle stanov

Rok 2001 byl vyhlášen OSN Mezinárodním rokem dobrovolníků. K podpoře ideje dobrovolnictví se hlásí také Ratolest Brno, proto se bude převážná část našich aktivit vztahovat právě k jeho podpoře. Od ledna 2001 začneme za podpory Nadace Open Society Fund Praha a Hestie - Národního dobrovolnického centra Praha realizovat projekt Rozvoj občanských ctností - dárcovství a dobrovolnictví, zaměřený na podporu těchto aktivit u studentů a pedagogů vybraných brněnských středních škol. Plánujeme realizaci několika vlastních dobrovolnických akcí, plánujeme již tradiční akci na podporu kampaně Nadace pro rozvoj občanské společnosti a České televize POMOZTE DĚTEM, případně jiných organizací. samozřejmě, že chceme pokračovat v realizaci našich dosavadních projektů.

S oblastí nízkoprahových aktivit našeho občanského sdružení souvisí především plánovaná rekonstrukce našich klubových prostor, která by měla být ukončena v dubnu roku 2000. Plánujeme rozšíření činnosti našich streetworkerů do městské části Brno - Kohoutovice, Brno – Řečkovice, Brno – Medlánky, případně jiných městských částí.

**Finanční zpráva občanského sdružení Ratolest Brno za rok 2000 - změnit
název podle stanov!!!!!!Doplnit krátký komentář, proč se příjmy liší od
výdajů, napsat přesné názvy sponzorů**

PŘÍJMY 2000

ZDROJ	ČÁSTKA (Kč)	ÚČEL
Magistrát města Brna	135000,00	Dobrovolnické centrum (LATA a Pět P)
Magistrát města Brna	229000,00	Streetwork
MPSV	26500,00	Prevence
o.s. Hestia	197000,00	Pět P
o.s. Hestia	112200,00	Dobrovolnické centrum
Nadace Civilia	158350,00	Rekonstrukce klubu
Nadace Open Society Fund Praha	84087,20,00	IC Děti ulice
Nadace Divoké husy	2648,00	LATA
NROS	50000,00	Pět P
GRANTY CELKEM	994785,00	
Členské příspěvky a úroky z účtů	40 126,00	
PŘÍJMY ORGANIZACE CELKEM	1034911,00	

VÝDAJE 2000

ÚČEL	ČÁSTKA (Kč)	POZNÁMKA
Nájemné	60796,05	včetně energií
Kancelářský nábytek	25830,00	zařízení klubu
Zařízení kanceláře	15868,20	
Kancelářské potřeby	50459,90	
Telefonní poplatky	44381,40	
Vedení účetnictví	50600,00	
Poštovní poplatky	2701,70	
Ostatní osobní náklady	259368,00	
Xerox, vazba	13815,1,00	
Odborná literatura	23726,70	
Poplatky spořitelny	7649,39	
Pomůcky pro volnočasové aktivity	51585,80	sportovní, výtvarné, hudební
Pobytové akce	48862,30	
Cestovné	16070,00	
Nespecifikované režie	36934,40	pojištění, oprava kopírky
Drobný nákup	3 856,60	
PROVOZNÍ REŽIE - CELKEM	712505,54	
Mzdy zaměstnanců	181 023,00	
Platby do fondu SP, ZP	96 386,00	
VÝDAJE CELKEM	989 914,54	

ORGÁNY SDRUŽENÍ

a) Rada sdružení

Předseda: doc. PhDr. Libor Musil CSc., vysokoškolský učitel, FSS MU Brno

Členové: Prof. PhDr. Vladimír Smékal CSc., vysokoškolský učitel, FSS MU Brno

PhDr. Zdenka Hašová, odbor sociální péče, Magistrát Města Brna

Mgr. Lubomír Pelech, sociální asistent, Magistrát Města Brna

Mgr. Ivana Kabátová, probační úředník, Probační a mediační služba ČR (PMS ČR)

Bc. Gabriela Čechová, ředitelka, o.s. Ratolest Brno

Bedřiška Rousová, koordinátorka projektu IC Děti ulice, o.s. Ratolest Brno

b) Revizní komise

Předsedkyně: Monika Šišláková, studentka, FSS MU Brno

Členové: Bc. Jana Havlíková, studentka, FSS MU Brno

Mgr. Radim Kvasnička,

c) Statutární zástupce

Ředitelka: Bc. Gabriela Čechová

ZAMĚSTNANCI

Lucie Božovská - koordinátorka, Pět P	04. 2000 – 09.2000
Vítězslav Čadra – koordinátor, LATA	04. 2000 -
Bc. Gabriela Čechová – ředitelka a koordinátorka, Streetwork, Dobrovolnické centrum	10.1999 -
Martin Holiš – streetworker	10.2000 -
Stanislav Charousek - streetworker	09.2000 – 10.2000

Pavel Jekl - zástupce koordinátora, Pět P	09.2000 - 01.2001
Bc. Helena Kalasová – koordinátorka, Prevence	10.2000 -
Marcela Korábová - streetworker	09.2000 – 12.2000
Marie Kriegelová - koordinátorka, Pět P	04.2000 – 02.2001
Eva Lopourová - koordinátorka, Pět P	10.1999 - 03.2000
Petra Nikodemová - streetworker	09.2000 – 12.2000
Zdeněk Přikryl - streetworker	09.2000 – 12.2000
Bedřiška Rousová - koordinátorka, IC Děti ulice	05.1999 -
Monika Šišlaková - koordinátorka, LATA	01.1998 – 03.2000
Mgr. Sri Kumar Vishwanathan - koordinátor, Povodeň	1997– 03.2000

Externí spolupracovníci:

Mgr. Valerie Grycová - Janečková - supervizorka, LATA	04.2000 -
Mgr. Anna Aujezdská – supervizorka, Pět P	03.2000 -
Mgr. Jiří Oujezdský – supervizor, Pět P	01.2000 – 03.2000
PhDr. Renata Musilová - supervizorka, LATA	01.2000 - 06.2000
Mgr. Pavel Navrátil - supervizor, LATA	01.2000 - 03.2000

PODĚKOVÁNÍ

Za finanční podporu:

Civilia

Hestia - Národní dobrovolnické centrum Praha
King Baudouin Foundation
Magistrát města Brna
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Nadace Divoké husy
Nadace Open Society Fund Praha
Nadace rozvoje občanské společnosti

Ján Bajus (Co.Sy. s.r.o. Co.Sy. s.r.o.)

restaurace Na zahradě
GABON spol.s.r.o.
MV ČR
Josef Nikodem
TSB - Technické sítě Brno
Čhajovna ve dvorním traktu

Za spolupráci:

Organizacím:

ZŠ Vejrostova, Brno-Bystrc
Evangelická akademie Brno
Medservis
VKH Brno - Studentské centrum
CESOP
Prevcentrum Ulita Blansko, o.p.s.
MMB - oddělení prevence kriminality
MMB - oddělení sociální péče

Lidem:

všem členům sdružení, zaměstnancům, supervizorům, kurátorkám, které s námi spolupracovaly a spolupracují, dobrovolníkům, všem spolupracovníkům Ratolesti Brno a jejich projektů, všem našim přátelům a dalším lidem, kteří se podíleli na přípravě našich akcí

Eliška Kovářová
Alice Vašáková
Alena Vosáhlová
Kateřina Mlčková
Kateřina Schmidová
Lukáš Trucálek
Jiří Valenta
Radek Hlušíčka
Milan Rous
Aleš Herzog
Aleš Mergental
Markéta a Radek Jančářovi
Jakub Šindler
Otto Endlicher
Petr Pakosta
Olga Svobodová
Věra Foretová
Monika Šišláková
Hana Beranová
Dagmar Voráčová
Jiřina Pospíšilová
Karolína Kudláčková
Valerii Grycová - Janečková
Lenka Zezulková
Martin Hadasčok
Pavel Navrátil

Renata Musilová
Jaroslav Čadra
Marie Přidalová
Martin Böhm
Adéla Kohoutková
Jiřina Rousová

paní Čechová - za politický předvoj při jednání na ÚMČ Brno - Bystřice

Vladimír Čech
Pavel Špůrek
Kamil Mach
Mojmír Širůčka

Výroční zpráva o.s. Ratolest Brno 2000

Vydalo: občanské sdružení Ratolest Brno, M. Horákové 19, 602 00 Brno

text: koordinátoři o.s. Ratolest Brno

uspořádala: Bedřiška Rousová, Gabriela Čechová

foto: Ratolest Brno archiv

grafická úprava: Ing. Radim Nejedlý (Butti)

sazba a tisk:

počet výtisků: 500

schváleno k tisku:

KONTAKT:

RATOLEST BRNO

občanské sdružení

Milady Horákové 19, 602 00 Brno

tel: 05/ 45 24 38 39

fax: 05/ 45 24 18 28

E-mail: ratolest@ratolest.cz

www.ratolest.cz

Bankovní spojení: eBanka

Číslo účtu: 877877001/2400

IČO 653 48 893